

423

1872/2

ცისკარი.

1872

მაისი.

წელიწადი შეთქმულად.

წოდება თხზულებათა:

- I. — ბრძოლა ბერძენთა ჰირისპირ ოსმალთა 1826 წელსა. ნათარქმნი ლამარტინითგან ჰროსად. — ჰლ. იოსელიანისა.
- II. — იგივე ლექსად. — იუ. კერესელიძისა.
- III. — ტფილისის საიდულოები. კ. იერუსალიმსკისა.
- IV. — სულთანის ჭარამხანის მღვდმარეობა.

ტფილისს.

მარტირუზიანის ტიპოგრაფიაში.

1872 W 5

ბრძოლას ბერძენთა

ჰირის ჰირ ოსმალთა.

(1826 წელსა)

თქმული ლამარტინისაგან

ნათარგმი ჰროზად.

16

არღა ხარ ღმერთი მებრძოლთა,

არღასარ ღმერთი ბრძოლათა?

ინთქმიან, არ — შეეწევი მათ ძალთა?

ჩრდილი საფლავთა ღია სჩანს, მათ ბრძოლი-
სა ქუჭბუ ფერსთა.

ვერსედავ ცეცხლ მოღებულთა, აღმურით დამ-
წუარ ქალაქთა?

მცხოვრებთა მათთა უსაჭურჭლოდ განბნეულთა?

ერმათა, მოხუცთა, ქალთა მათ ატირებულთა?
 უპატრონოდ, უნუგემოდ, ტანჯვთა სიკუდილად
 მივლენ,
 უჭურეტენ ზღუასა, მკლავთა თვსთა შენ გიპრობენ.

იყო ჟამი: შენ ძლიერად აღსდევბოდი საწევნელად
 შენთ მოსავთა ნათესავთა მონღობილთა, შეჭურვ-
 ლი შენ იბრძოდი, შენ შუჭლოდი,
 ასურელნი ეცემოდნენ, ვერ—მხედრულნი მკლავთა
 შენთა.

ერთის შებერვთ შენის შიშისა, მათნი კარავნი
 დაეცემოდნენ,

ძელები სოცილთა ზ დაცემულთა, გზას უჩუწნებდინ
 სად წარვიდენ, სად არიან ივინი? რად არ სედუწნ
 სახედუწლსა

რად არ-სედუწნ გადის, მთას სეირს საკვრუწლსა? (*)
 და რაო?

მიწას ჭუქანან წამებულნი,
 ცას არღა აქეს სასწაულნი?
 შემოგტირიან, ივედრებიან, შენდა მოწმილნი,
 იღუპებიან, ისპობებიან, შენნი მოსავნი.
 მთანი ძრწიან, ატტიკა გულითა ბლავს,
 ქუანნი სპობენ, ათინა ძუჭლი ინგრევის,

(*) მთანი ჰალესტინისა მისირისა მხარით

სპარტა გაოხრდა, ზღუბა ირეუვა ღ მძუნჯარებს.
 სომალდნი ვლენან, მათი მშუჭლელი მძინარებს

—
 ლომი ეტას მთას, არწივი ღრუბელში მათ დასტირიან,
 მათგან შორს მდგომი, მკლავთა შენთა ოღენ არ —
 ებრაღვიან.

—
 შენთჳს მათ ღმერთნი, მოკუდავნი გარე განაგდეს
 ტამარნი მათნი, მდიდრად ნაშენნი, შენთჳს ძირს —
 დაჰსცეს,

მათის ნაქცევით, საფლავთა მტუჭრით, შენსა სა-
 ხელსა ტამარი უძღუნეს,
 მათი სახელი, მათი ღირსება, შენსა სახელად გარ-
 დაქცივნეს.

—
 სადღა ვინ ნახა, ვინ ჳზოვა ოლიმპსა, დელოსსა
 საკურთხეველი,

არცა ჳლატეას, არცა ლეკკტრას ღ მარათონს სა-
 ხილუჭლი,

არღა ჳხედავს, ჳღვისა ჳირთა მხნე სალამინელი

არცა სინიუმს, (*) სადაც ჰლატონ, სადგურობდა
დაფიქრებული.

—

ცრემლითა ძღუდელნი ილოცუქს, ქუბრიანი, მო-
სუცნი გოდებენ,
დღე ზღამე, დილით მწუსრად გოდებენ ჰარაკლისობენ
ერმანი ეჭავილთა, სატთა შენთა წმინდათა უფენენ.

—

ხედვენ სომალდთა, მთათა, ველთა, ზღუდეთა, სი-
მაგრეთა მტერთა სელთა მიცემულად,
თვსთა შვილთა მეომართა. მებრძოლეთა, თავ—
ფერს — კუჭთილთა, ფერსთაგან მტერთა დათ-
რგუნვილად.

მტარუაღლთა სმალი, ლახუარნი სისხლსა მათსა და
ნაწლეეთა არ სოგუქს,
მაგრამ სულთა და გულთა მათ თვსთა, შენდა
ეოვლად შეწირულთა არ ისოგუქს.

რასდა იტევს, დმერთო ჩემო, ეს ნათესავი, მ-
ტერი შენი, შეჭურვილი,
მტერი, მბასურელი. დიდის შენის სახელისა, რო-

(*) მთა ზღუასედ გადაკიდებული ათინილამ 4 ვერსტი

მელსაც შენ არ შეჭლი.

ესრეთ იქადის,
ესრეთ იმღერის;
არღა სარ ღმერთი მებრძოლთა,
არღა სარ ღმერთი ბრძოლთა.

ჰლატონ იოსელიანი.

15 თებერვალს 1872 წელსა

ქ. ღუბეთს

ბრძოლა ბერძენთა.

პირის—პირ ოსმალთა. (1826 წელსა).

უფ. პლ. იოსელიანის გადმოთარგმნილისაგან, გადა-
კეთებული ლექსად.

ნუ თუ არღა ხარ ღმერთი ომისა,
ნუ თუ არღა ხარ ღმერთი ბრძოლისა!

ხედავ, ინთქიან

შენგნით შექმნილნი

ღ ან ეწევი შენ იმათ ძალსა;

რომელთ ფესრთ ქვეშე.

სასტიკ ბრძოლისას

უმხერვნი ოხვრით, ჭმუნვით საფლავსა!

ნუ თუ ვერ ხედავ

ცეცხლ მოღებულთა,

ალმურით დამწვართ დიდთა ქალაქთა,
 მცხოვრებთ სიმწარის
 ზღაღადების
 ხმითა მოუცვავთ მთათა ზღ ბართა!
 ვინ საით მიდის
 ვმაწვილი ხელში,
 ვინ იხვეწება არ იცის სადა?
 მოხუცს, ურმას, ერთბაშ
 შეწვენის გელი,
 გამოუწვდიათ ვედრებით შენდა.
 იყო დრო ოდეს,
 შენთა მოსაფთა
 შედგრად აწვდიდი შეწვენის გელსა;
 შენგნით გულადნი,
 შენთ მკლავთ ვერ მსედნი
 დასცემდნენ მარად ძირს ასურელსა
 შენის შიშისგან,
 მათნი კარავნი,
 ერთის შებერვით დაეცემოდნენ,
 დასოცილთ ბეულების
 ზღ დაცემულთა
 დიდნი ციხენი აშენდებოდნენ,
 საით წარვიდნენ
 ზღ სად არიან

იგი ძალანი წმინდანი შენნი,
 შენ გადმოხედე
 შენთ მტკიცე მოსაფთ
 ღ აწ აკმარე ტანჯვა აძლენი.
 რაო? არ ისმენ?
 ხელავ მიწას ჰეავს
 ურცხვნი შენი მრთლად წამებული,
 გამოელთ
 ძალა ცას სრულად,
 არღა აქეს თითქოს მას სასწაული.
 შემოგტირიან,
 გვედრებიან,
 შენდა მორჩილნი ფერსთა მოდრეკით.
 იღუპებიან,
 ისპობებიან,
 აოხრდებიან უსჯულოთ მტრებით.
 მთანიცა ძრწიან,
 შემოგჩივიან,
 მეტის სიმწარით ატტიკა ბღავის;
 კლდეთ ქუბანი სმობენ,
 ღ ძრწის ათინა,
 იქცევა იგი კელითა მძლავრის?
 სპარტა გაოხრდა,
 მრთლად ზღვა ირეევა,

სულ ატიელდა გარემო სძელი;
 სომალდნი ერთობ,
 შიგ ინთქობიან,
 ჭ მძინარეობს მათი მშველელი!
 ეტას მთას ლომნი,
 ღრუბლით არწივნი,
 გულის საკვდავად ზედ დასტირიან,
 მათგან შორს მდგომთა,
 ძრეელთ შენთ მკლავთა,
 მათნი ურჯანი არ ებრაღვიან.
 ერთგულებისთჳს
 შენთჳს, მათ ღმერთნი,
 ღმერთნი მოკუდავნი, გარე განაცდეს,
 ტამარნი მათნი,
 მდიდრად ნაშენნი,
 სიუვარულისა შენთჳს, ძირს დასცეს!
 მათის ნაქცევით,
 საფლავთა მტვერით,
 შენსა სახელსა ტამარი უძღვნეს,
 მათნი სახელნი,
 მათნი ღირსება,
 ერთ შენ სახელად გარდააქციეს!
 საღდა, ვინ ნახა,
 ჭ ვინა ჭხოვა,

ოლიმპსსა, დელოსს, საკურთხეველი,
 არცა უსილავს,
 ზლატეს, არც დეკატონს
 არც მარათიონს, ეს სასილველი!
 დღეს აღარ სედავს,
 ზღვას მშვიდობიანს,
 მხნე ზ მეშრომე სალამინელი,
 არც სინუმს მეუღროდ,
 სადაცა ზლატონ,
 ისადგურებდა დაფიქრებული,
 დღე ღამ დედანი
 წვრილის შვილებით
 ვედრებით, გრძნობით, შემოკბლავიან,
 მღჴედენი ტირილით,
 ზარაკლისებსა
 გულ მსურვალებით ოთხკუთხ იხდიან!
 დიდი, ზატარა,
 მდიდარი, გლახა,
 შენს წმინდა ხატსა, უვაილს უშენენ,
 მაგრამ სომალდთა,
 მთათ, ბართ, სიმაგრეს,
 სრულებით რაც აქვსთ მტერთ უტევებენ,
 მტკიცედ სჯულის თვს,
 დამყარებულნი

დიდით, ჰატარა ერთგულ ომობენ,
 შენის გულისტუს,
 თუს უმანგო სისსლს,
 ხომ სედავ ღმერთო რომ არა სოგვენ.
 აბა რას იტევი,
 ღმერთო ძრეელო,
 ეს ნათესავი რომ აღჭურვილა,
 რომელსაც შენთუს,
 თავ გაწირულსა,
 ღ შენსა ერთგულს არა აქეს შეელა?
 ეს დანაგრული,
 ტანჯული გრი;
 ამას მოსთქვამს ღ,
 ამას იმღერის:
 ნუ თუ არღა სარ ღმერთი ომისა;
 ნუ თუ არღა სარ ღმერთი ბრძოლისა!

ოვ. კერესელიძე.

1872 წელსა. მაისის 13-სა

ქ. ტფილისს.

ტფილისის საიდუმლოება.

ქალაქ ტფილისს ერთს მიერუებულს ზ მივარდნილს ქუჩაში, ერთს ეზოში, სართუთის სის ქვეშ, ძველი ფარდაგი დაგებული იყო ზ დაბალს ტახტსედ იჯდა შუახნის დედაკაცი სათვალეებით, რომელიცა მონძების კაბასს საკერებელს აძლევდა, ამ დედაკაცს მოდო დავარქვათ სახელად სარა ზ კვარად უწოდოთ უძაძარა, — ერთის სიტყვით უძაძარაანთ სარა. იმისი მოასლე სახლს ალაგებს, გამოაქვს ლოგინი ზ ბალიშები, მუთაქები, საბანო; აწუობს დერეფანშია ზ თან ბუტბუტობს: ვაი შენ საცოდავო ჩემო ალაგ, რომ ამისთანა სამაკელი ბოშა ცოლი შეკვსდა, ნეტავი ვიცოდე რამ მოგაწონა ჩემი ქალბატონი ან რა ნახე ამაში; ჩოფურე, დაკენკი-

(*) ავტორი მოქმედთ ზირთ ისე ალაპარაკებს, როგორცა ლაპარაკობენ ტფილისის მოქალაქენი.

ლი ზირის სასე, ჭილჭაო თვალები, ამ მუთაქის ტო-
ლა ფეხები. (საბანსა სინჯამს) შენი ცხვირ ზირი ი-
ეოს ამა ეოფაშია, რაც ეს შენი მსითუის ატლასის
საბანია. ვუი! დედაძიწამ ჩაგიტანოს, რა დემრთი გაგწ-
ერომია! ეს საბანი სველი რათ არის? ვუი! ვუი!
აბსუს ჩემი ალა. ის დლე დაქცეულიყო, რომ შენ ამ
სახლში რძლათ არ შემოსულ იყავ; ვინ არ მისცემდა
კარგი ოჯახნიდგან, კარგის მსითუით ლამაზსა ქალსა
ჩემს ალასა, თითონ ჩინოფნიკია ზ მამებეი; ერთს შალს
და ოცს ოჟმანს ქრთამს დახარბდა! დაღუპა თავისი
შვილობილი, რომელიც დვიძლს დედაზე უმეტეს ზა-
ტვის აძლეეს, ვინ არ იცნობს მველად საბურთალოს
მიკიტანი ემ—ქერთოღანთ ზოლოსასა, მიკიტინობაში
გამდიდრებულსა, ესლა რომ სახელი ზ კვარი გამო-
უცვლია, ზავლე დარჩინოვათ რომ იხსენება,—

ს ა რ ა.

გოგო საბედო! დაერუებულსარ? გემასი და სმას
არ მამლეუ. ნეტა ვიცოდე მანდ რას აკეთებ? მოდი
ჭიდგან წყალი ამოიდე, ერთი ცივის წელით ფეხები
დამბანე და ზურგიც დამფსანე. ორი წელიწადია აბა-
ნოში არაეოფილვარ. სამაკელი მეაბანოებიც, ასე და-
უბვირებიათ აბანო რომ აღამიანი ვერ მიუდგება, თუ-

კონდ ვაჟქეციანდე კიდენაცა, მე ერთი საათში სამი ა-
ბაზის მიმცემი არა ვარ;

ს ა ბ ე დ უ ა.

ვიასლეები ქალბატონო, ვიასლეები. ერთი კვირა არის
რაც რომ ავითავარ, შენი ნაქები რძლის ოთახი სა-
დორებსა გავს, გეგონება თავის დღეში ცოცხი არ უნა-
ხამს, თავისი აწროლებული ლოგინი მაინც აელავა,
ნამის ჭიებით ქვეშ ავსილან, ახალი სალინა დაობებუ-
ლა, მათრათი საფსე აწროლებული ოავისი, საწოლში,
კუთხეში ნახევარი ზოლსე დაქცეული დვას, ნეტავი მა-
გის დედამამსა რომ მეგისტანა ქალი გაუსდიათ.

ს ა რ ა.

კარგია, ხმა ჩაიწვევტე! სხვის სახლებში უფრო
ნაკლებულობა არის, მაგრამ სულა ფარვენ, ზოდოსას
ცოლი ჩვენსა ცარიელი არ მოსულა. ათასი თუმანი ნადდი
ფული შემოუტანია. ათასი თუმანი დიდი ფულია
შვილო, შენ ჯერ შვილო ახადიგანდა ხარ, ჭკუა არ
გიჭრის. ეგ იმ ათასი თუმნებისა არის რომ უკანაკე-
ლი დაბალი კაცის ქალები კნეინები ზე კეთილშობილე-
ბის ცოლები გამსდარან, ესლა შვილო სხვა დროება
არის, გვარის შვილობას ადარ ემებენ; ესლა შვილო
ფულის ბაზარია. შენ ფულის დირსეულობა არ იცი.

ფული დიდი საევაგრელი რამ არის. ახ ფულა ჯან, ფულა, ერთი მდიდარი ფულის ჰატრონი რომ შემხვდეს ეხლავე კიდევ შესამე, მეოთხე, მესუთე ქმარს შევირთამდი, განა არ არიან დიდრონი კეთილშობილებიან ზ ზირველ მოქალაქების სასლობაში კარგათ გახდილნი მშვენიერი ქალები რომ მსითევში ათასი თუმნები არა-აქეთ, ჯერ ისევ გაუთხოვარნი არიან დასწევვლას დ-მერთმა, ვინც ჰიველათ მსითევში ფულის მიცემა შემოიღო, ესლანდელი ახალგაზდა ვაჟებიც, ფულის სასხედიც გაუგონიათ, ცხვირებს მადლათ იწვევენ, თუ არა ორი და სამი ათასი თუმანი, ცოლს არ შევირთამთო, ბოლოს დროს კი ჭკუას ძალას ატანენ, სიუვარულში ვარდებინ, სოვი ნემცისა, სოვი მუსიკანტის ქალებს ირთვენ; გუშინ გუშინ წინ არიყო რომ ერთმა ვაჟმა კარგი სასელოვანი მოქალაქეს შვილი, სიუვარულით ერთი სალდათის ქალი შეირთო. დიდი ქალაქია შვილო, ამის თანა შემთხვევა ბევრი ეოფილა და ბევრსაცა ვნასამთ. ვინ იცის, შენც დროთი ერთი ჩინოვნიკის ცოლი გახდე, სილამასე არ გაკლია ზ არცა ხარ უბრალო მუქიკის ქალი, მამა შენი კოდის ნაცვალი იყო, როცა მიიცვალა შენ ობლათ დარნი, ცხონებული ჩემი ქმარი იცნობდა მამაშენს, მოგიუვანა ჩვენ სასლში, ჯერ სუთის წლისა იუავი რომ შვილი იმრეგათ გამიხდისარ, შორს რათ მიდისარ, აი ჩვენი მსობელი საჭაპურანთ

გოგო თინო, სილამაზის გულისათვის ჰოლიციის ჰრისტავმა შეირთო, აბანოში უველაზე სვეით ისა ზის. ან ვის შეუძლიან რომ იმისი ჰუზის ლულას მიახლოვდეს, არაზის საკურველი, ქვეყანა ჩარხისაგით ბრუნმს შვილო, ჰირველნი უკანასკნელნი; ესე არის ნათქომი შვილო, მინდოდა რომ ცივის წყლით ფეხები დაშებანა, მაგრამ დაღალი მათოა მოდის, ჯერ დარჩეს, —

მ ა თ ო ა.

დილა მშვიდობისა ქალბატონო, როგორ მშვიდობით ბრძანდებით შენის ჰატარძლითა, გუშინ მინდოდა ქსლებოდი, საქმეცა მქონდა შენთან, მაგრამ ერთი საჭირო საქმემ დამაპროკოლა, ვერ გიასეღი:

ს ა რ ა.

მიამა შენი ნახვა ჩემო მათო, ეს სადა ხარ დაკარგული, ეს ერთი თვეა რომ აღარჩანხარ, ვინ იცის რომედ კუთხებში ეთრევი, რამტელი ტყვილები ზე ჭორები გეცოინება.

მ ა თ ო ა.

რავექნა შენი ჭირიძე ქალბატონო, ჩვენი ხელოვნობა ხომ მოკეხსენებათ ერთი ფეხი ნავთლუსში მაქვს

ერთი ვერას, ესლაც კუკიითვან გიასლეები, ჩემი ზოლ-
კონიცასთან ვიუვი, შენთვისაც ფული მამიტანია, ორ-
მოცი თუმანი მიიღეთ ზე გირაუები დამიბრუნეთ;

ს ა რ ა.

ქა! ეგორმოცი თუმანი ხომ ორის თვის ვადითა
მაქვს გაცემული ზე წერილიც ისე მაქვს, მანამ დრო
არ შესრულდება მე ფულის ამღები არა ვარ.

მ ა თ ო ა.

შენი ზარარი რაარის ბატონო, შენ ხომ ოთხი თუმა-
ნი სარკებლი წინათვე მიგიღია.

ს ა რ ა.

ძალოჯან! მე ხომ უარს არ გეუბნები. ასე მე-
გონა თუ.

მ ა თ ო ა.

არა ბატონოჯან, შენ ნურას იფიქრებ, ზოლკონიცა
მართალია მდაბალი კაცის შვილია. ეაფლანთანთ უმის
ქალი იყო, იმის ქმარმა სილამაზის გულისათვის შეი-
თო, მაგისთანა წვრილ წვრილწვრილ ანგარშებს არ
დასუდევს საკურველი კეთილი გულის ქალია, რომელი
მოზდოკში გახდილი ზე ნახაული კეთი შობილის ქა-

ლი იმას შეედრევა, ქმარიც ძალიან კეთილი გულის ადამიანია, მაგრამ მეონია რომ ცოცხა სმასა ზე ქალადის თამაშობას ეწეობა იმის სახელში კვირაობით მგროვდებიან რაც ქალაქის ახალგაზდა მდიდარნი ვაჟები არიან, მოქალაქე თუ ჩინოვნები, დიდი თამაშობა თურმე არის ასი თუმნებია რო მიდის და მოდის, კარებს იკეტავენ ზე გათენებადობისისინ თამაშობაში არის ბატონოჯან ჩემკან არა გრჯოდეს რა ესე შევიტეე როგორც გითხარი, ასი თუმნები ბოუსამს, ერთი მოხდოკელი დეტიკელოფია გვარი, რუსი არისო ის ის თურმე სულ ეველას უკებს ამ თამაშობის გამისობით ბევრი მოქალეს შვილების სახლი ზე კარი დაგირაებული აქეთ რომ გაუგვიათ, ესლა ვისაც წაუგია თურმე ჰირობა შეურამთ რომ როგორც იუოს ჩაიდონ დრო, მოუგონ ზე შაიბრუნონ წაუკებული ფულები, მაგრამ ესლა ის რუსი დეტიკელოფი თურმე აღარ თამაშობს, ზის თავისთვის, უშემკეს ზე იცინის, დიდი მამულები აქვს თავადი შვილებისა ზე მოქალაების დაგირაებული ზე ბანკშიაც გაცემულ ფული, ეს სულ იქით იუოს დაუხეღის ჩემი ჰოლკონიცისგან ვიუავ დაბარებულ, საღამო ეამს მიველი, როგორც ზაღის კარი გაუადე კნაზო რომ ზაღაში დიდი სტოლი გამართულია ზე თეთრი სუფრა ზედ გაშლილი ზედ შამდლებით კვლავტრები დაწეობილი როგორც ესენი დავი-

ნახე, დავიწვივლე ვთქვი თუ ეს ვინ მამკუდარა მეთქი
ამ ჩემს კივილზე ზოლკონიცა გამოვიდა რომ შეიტყო
მიხსნი ჩემი კივილისა, ბევრი ვაიცინა, თქვა რომ მარ-
თლა ეს სტოლი იმასა გავს რომ ზედ კუბოს ზებენო
მოიცადეო ჰატარა ხანაო ზე ჭირირ უფლებიც ესლა
მოგროვდებიანო, შემეფანა მეორე ოთახში, დამითვა-
ლა ორმოცი თუმანი ზე მითხრა: ეს ფულები მიუტა-
ნე შენს დედობილს სარასაო ზე ჩემკან მადლობა მო-
ახსენე, კარგი ხელი ჰქონიაო, იმისგან სარგებლით ა-
დებული ფულითა სამოცი თუმანი მოვიკე ლიტოში
მეც ერთი საჩიქილე მახუქა, გაახაროს ღმერთმან, ა-
მაღამაო შენც ჩემი სტუმარი ხარო, კარგი თამაშებს
ღანინამო როგორც დაბინდდა სამთლებიც ანთეს; ცო-
ტახანი როგორც ვაიარა მოგროვდენ მობმანდენ მო-
მოქალაქეს ცოლები და ზოგი ქალბატონო, ერთი გე-
ნასა ერთი გნეინებიცა იმათში დაბალი კაცის ცოლე-
ბიც იეგნენ მაგრამ ვინ გაარჩევდა თუ ვინ ეინ იყო
ტანისამოსით, სულ ლურჯი იაეუთის ფერი ხავერდის
ქათობით ზე მარგალიტის ლაზა შამშებითა ზე მინანქარ
ოქროს დილებითა, სულ ერთ ნაირათა ჩაცმულნი, მ-
ვირ ფასის ჰლატოკებითა, ნაირ ნაირ ფერი იაკუნდის
ბოინბადებითა, ზე თითო მუსუდოს ტოლა მარგალი-
ტის მქებებითა. ბლიანტის საურები ბეჭტებითა ზე მა-
ჯის ბრასლესტებითა, ასე მეკთნა რო ერთ დიდ ბალი-

სათვის იფუნენ მორთულნი: ჯერ კლავი კლავში გაბმული ხალაში დადიოდნენ ესლა შენი ჭირიძე ბატონო მოდი და შენ ეუზი უგდე იმათ ჭორების ლაპარაკსა: ერთია თქო ქა! ახალი ანბავი არ გავიკონიათ? ზ მოჭევა. მეორე ქალმა თქვა; ეგ ახალი ანბავი არ არის გუშინ წინ ერთ დიდი ოჯახის ქალი ინსტიტუტში გახდილი შეუყარებია რეთი რუსსა თუ ზოლიაკსა, ჯვარი დაუწერია ზ იმავე ნაღერა წასულან ჰეტრეკუკშია რომ იქიღამ მივიდნენ და აქ ჰერჩატების მ ა გ ა ზ ი ა გამართონ: მე ოთხემა თქვან კარგია, ჯაფა მი ქაშიო, ეგეც შეგვიტყვია აი ახალი ანბავი ის კოსიმო: ერთი შიორის ცოლი ქართველი, ჰირსე დახდგომია ქმარსა შენ მე აღარ მიყვარსარო, მე სხვა კნიაზი. შემეყარებია ნება მამე რომ წავიდე იმასთანო, საწყალი ქმარი! დარწონილა გაძტერებული, რაღა თქოს, რათგანაც შეგბულდი, ეს მაინც მიუჯ ჩემგან ორულათ ხარო, შვილი რომ დაგებადოს მე მხეცი ჩემი შვილ ზ სადღაც გინდა წადიო, მაშკარგიაო, როცა ვშობამო შენს შვილს მოგართმევო. დაუნებიაო ქმარი ზ მისულა თავის საყვარელთან იმ დროს ერთმა ქალმა წამოიძახა; ეგ რას ჩეურ. ჩურობთო მე რას მიძალაძთო, ართიც ჩემი ნათესავიც ქმარი გაუშვია ზ ოთხის მვილით მისული თავის სამშობლოსას, რამდენმაჲე ქალებმა შეჭევირეს ქა! ქმრის გაშვებაც ესლა მოღათ შემოსულა? იქ თრ-

ნი მანდილოსანი, დიდი კაცის ქვრივები სათვალვებით
 ისხდნენ, იმათა თქვეს. კარგია ლაზარაკის დრო არა-
 რის, თუ მოსულხართ სათამაშოთა, ჩვენ საქმეს მიჟუ-
 ვეთ ბევრი ქმრებიც არიან რო გულითაც უნდათ ცო-
 ლებს თავი დაანებონ, მაგრამ. . . . ერთმა ქალმა სი-
 ცილითა თქვა მოდით ქალაბს კვირა დამეს დიდგუ-
 ლანთ ვეჩქრძი, იქ თ ს უ თ მ ე ტ ი თუმანი მამიგია ის
 თხომეტი თუმანი ამადამ მინდა წავაგოვო მეორე ჩუ-
 მათ წაიბუტბუტა: მიქქარამს, მე ვიცი ის ფული რო-
 გორც მაიგო გუშინ ქმრის ოქროს ქამარი ს უ თ თ უ მ-
 ნ ა თ დაუკირაგებია ზ ტევილათ კვესულობსო ამ ლა-
 ზარაკშია ზოლკონიცამ მოიტანა ერთი ზარკით კენჭები
 ზ ქალაღდები, ანათეს კელჭტკობი, გაჩირაღვანდა სა-
 ლა, სულ უველანი იუნენ ოცდა თორმეტი ქალნი, თი-
 თო სკამი აიღეს ზ ჩასხდნენ, ერთმა ქალმა თავის ჯი-
 ბითგან ამოიღო ერთი მუჭა ლობიო, მე ჩემი ლობიო
 თან ვატარებ, ბედიათა ერთმა სთქვა თუ როგორ ვ-
 თამაშოფთო? მანათი მანათი ჩამოსვლათ მეორემ თქო-
 რთს წილათ, ვინც მოიგოს მოიგოსო მე სამემ წამა-
 იმასა სამწილათათო. ორმა სათვალვებიანებმა დიდგულად
 დაუმატის; რადას წუწკობთ, ვეინც მოიგოს სულ აი-
 დოსო ვისაც უნდა ითამაშოს ვინც არა იყოს თავის
 თვისო სულ იყაბულებს თანახმათა, რათგანც კნეინამა
 ბმანათ ამოიღეს ფულები, მიახარეს ერთ ქალსა ო ც ღ ა

თორმეტე მანათი, დაარბევს ქაღალდები, ამაში
 სულ ასე დაჩუმიდნენ, ასე გვერდს ჰატრის ქაღალდებს
 უურს უგდებენო, ორიოდ რიგი ჩამოურიგეს, ზირველათ
 სათვალეებიანმა კენინამ როგო, ამ რიგათ დაიწყეს თა-
 მაშობა; ბატონოჯან! ერთი გენასა თუ რა სახით იუ-
 ვნენ ეოთამაშეები, სადღა იუო ის კეკლეუცობა, ვისი
 ჩისტი კოპი გაბრუდღა ვისი კავები მოიძალა, ვისი
 ფერი მიღის ზ მოღის ვინ იწურება ოფლიძია, ვისი
 ტუჩებე გაუთეთრღა სოკმან ლიბიო კათაქყარა ზ იმის
 მაგიერ გამოიღო თითებისგანა ბლიანტის ბეჭტები,
 მასვა ასოებზე, ვინ სკამისა ცვლის, ვისთანაც რო ვი-
 დეკ იმ ქალს ოთხი ადგილს ჰქონდა მსათ დაწეობი-
 ლი, ჰა ჰა ჰა ერთი კენჭიც რო ამოაღოთ, ერთმა და-
 იმასა მოვიგეფო; იმ ქალეფში ამ დროს ერთმა დაიუ-
 ვირა სინარულით; ამ სიტყვის გავონებაზედ ეს ქალი
 ერთ ბაშათ გადაბრუნდა სკამისაგან ვაი წელო და გუ-
 ლი კი წაუვიდა, ჰაი! უშველეთ, უშველეთ, აიღეს გა-
 იუვანეს მეორე ოთამინ, როგორც იუო გული მოუბრუ-
 ნეს, ცოტახანს უკან ჩასვეს ფაიტომში, გაისტუმრეს,
 ამაში ლიტოც მოიძალა, მკონია იმ ღამეს ათი თხუთ-
 მეტი თუძანის წამკებნი და მამკებნი იუვნენ, ახლა მო-
 თამაშებნი მივიდნენ სარკესთან, გაიწორეს მოშილილი
 თავები და ტანისამოსები, შევიდნენ მეორე ოთახში,
 საცაიუთ გამართული სტოლი ნაირ ნაირ ხილითა და

კანფეთებითა. ამ შექცევებაში დაიწვეს ჭირიკანაობა იმ გულ წახულს ქალზედ, თუ რაზედ იკლამს თავსო, მაგისი ქმარი თავრიზითგან სურჯიებით ასიგნაცასა ზიღამსო, ქარვასლების და სამი ატაჟიან სახლების ჰატრონიაო; ამ დროს ვნახოთ გარეთაც დიდი წვიმა მოდის, ზოგს ფიიეტოსი არა აქვს. ზოგს ბიჭი ახლა მოდა ფარანი. არა აქვს, ერთმა ქალმა თქო რომ ეხლა სახანდარი ეოფილ ეოო თითო ლეკურს მოვტრიალებდითო, ჰოლკონიცამა თქო; თუ თამაშობა ქსურთო ჩასხედით დურჩაკა ან ნარდი ითამაშეთო, ზოგნი წავიდნენ შინ ზოგნი დარჩნენ დურჩაკის სათამაშოთა. დურჩაკა ქალადი ერთ მანაათ და ბაღლუც სხვა იმში უურო ბევრი დააკეს და მოიკეს, სამფულიანთ თამარამ ზე მოაშრიანთ სლისომ დაიწვეს ნარდის თამაშობა, კენჭი მანათზედ ზე თუმანიც სხვა ბაღლუ, თამარა ძალიან იძემდა ელისომ გაცორა ზარი ამ, ლექხის თქმითა; ჩემო თამარო თამარო ქმარის ოქროსა ქმარო; აბა ერთი შეშუ ფანჯი! თამარამ შეიყო რომ იმაზე თქვა გაცორა ახლა ამან ზარი, დაუპასუსა ლექსად: ჩემო ელისო ელისო, მოვალე კარზე გეღისო, აბა ერთი ფანჯუ ჩაჭარი, გულის ბაჭარი! დაგიჭირე შეშის კარი ზე მარსიც მოგიყვანე შენმამშემ ბატონო, ელისოე წაიგო შვიდი თუმანი ჰოლკონიცამ დაიძახა: ელისო ელისო ლაქია კარზე გეღისო, ფაიტონითა,

ქალო რა, ლამაზი ლაქია, ქეოლია ლოყებ თურამა-
უს უკამს. ფეშქაშია, თუ მიქწონს. სალოფი დანისურა
ღ გასწია; მეც როგორც იყო ლაფი ტოპითა გაწიე
შინითყენ—

მეორე დღეს კიდევ წავედი პოლკონიცას თან, შე-
მეძეგო თუ როგორ გათავებულ ვეჩერი ვნახო, ძა-
ლიან მოწეწულათ არის მითხრა, თუ წუხენდელ ვე-
ჩერი კეთილათ არ გაიარათ ერთმა ქალმა ხუთი თუმ-
ნიანის ბეჭედი დაკარგათ, ბეჭედს ჯანი გავარდეს იმ
ქალსაც რომ გული წაუვიდა საში თვის ვაჟის მუცელი
წაუხტენიათ

კ. იერუსალიმსკი,

(ზოგი მერე იქნება)

1872 წელს იანვარსა.

სსგა და სსგა ამაგო.

კოსტანტინეპოლის სულთანის სერაღის

მ დ გ ო მ ა რ ე ო ბ ა.

აქამდისინ ზოეტემის ჭკუა ზ კონება სულ იყო
გართული, თუ როგორ ენახათ ოსმაღეთის სულთანის
სერაღი, ანუ ჭარამხანა, სადაც ასობით და ათასობით
ცოლები ჭეუანდა დაკეტულში შენახული; ენახათ ის საკ-
ვირველი მიწეოაბილობა ზ აის მან ქანება როგორიც ს-
რული ჭქონდა განთქმული; მოგზაურობის ზირველი
ნატვრა ის იყო, როგორმე შეესწივათ ამ სერაღში ზ
გაესინჯათ იქაური საკვირველება ახლა ის დრო აღარ
არის. უველას შეუძლიან ახლა ნახოს ირთეს ტეე ამ
სასახლებისა, ჭარამხანები ბაღები ზ სსჟა; მეტად გაჭ-
კვირდება მნახველი ზ იტყვის; ამას აქებდნენო! აი,

რასა ჭიწერს ერთი ფრანცუზი მოგზაური ამ სულთ-
ნის სერაღზედ: სერაღი რომ ნასოს ახლა კაცმა, თით-
ქმის სრულებით ცარიელია, სულთანს ამოურჩევია სად-
გომად ესლა ბოსფორის კიდესეჲ ადგილი; სადაც გა-
უკეთებინებია უკროპიულს გემოვნებასეჲ, სასახლე ძველი
სერაღი დარჩენილი მსოლოდ ისე, დამოგ აწევია რაც
რამ ძველათ შესანიშნავი რამა ჰქონიათ სულთანებს;
ერთის სიტყვით ახლა ის მიემსკავება მესხეთს სა-
დაცა ბუღარაობენ თეიქარა ჭიები, ზ ქსელამენ დედა-
ზარდილს; იმაში დგანან სულთანის ძველად ნამსახური
კაცები სასახლისა, სოჯები ზ ამ გვარები, მე არ აღ-
ვწერ იმის კედლებს, რომელნიცა ბევრჯელ აღუწერიათ
არცა იმ ზალებს, სადაცა ჩუწნს ელჩებს აუტანიათ მ-
რავალი შეურაცხება დიდ სალოდინში, სულთანის გ-
ვიან გამოსვლის დროს, არც იმ ალაკებს, სადაცა დ-
გომილან მუნჯები ზ საპერნი, არცა ქალების სამეოფ-
ლოებს, რადგა ბევრჯელ აწერილა, უველა ეს ალაკები
მეხვენა მე არაფრათ, ქება რომ დიდი ესმოა ადრე სულ-
თანის ბიბლიოთეკას იმდენი ალაგი უჭირავს რაც ა-
ლაგი უჭირავს ჩემ წიგნებს, სემს კაბინეტბი; იქა დგას
რამდენიმე მკაფი, ღია სადაცა მტყერს ისე გაუფუჭებია
რომ ძლივს წიგნად იცნობს კაცი; აქ აწევია რამდენ-
იმე ათასი წიგნი, ვერცხლის ედითა, როგორცა სხან-
და ესენი არიან ლოცვის წიგნები ზ სადმართო წერი-

ლები ნება არ მამცეს გამესხნა არც ერთი წიგნი ბიბლი-
ოტკეითგან ჩაველით ერთს მშენიერს კიბეზედ და რა გა-
ვიარეთ რამდენიმე ზატარა გაღვანის რომლის ლაფა-
ფას კარები დაკეტილები იუვნენ, გაველით ბოლოს
ბედში, რომელიცა ეოფილა ქალებისათვის, ჭარამხანის
ერთის გაღვანისა გვიანრეს, ეს გაღვანის სოჯებისა
არისო; იმ საცოდავო ნაბანი დღესაც არიან, სამაგლად
დავეითლებულები ზ გამსდარნი, რომელნიცა რომ გუნახეს
გარს გუხვავოდნენ. რამდენს რასმეს დასწერდა კაცი რომ ას-
სოვდეთ იმათ, რაც უნახავო აე სერაღში ზ რაც გადასუღიათ.

ერთი იმათგანი მოგვევა ქალების ბაღამდინ, რო-
მელსაცა გარემო ურიგია, ატმისა, ჭერმისა ზ ამ გვა-
რი სეები; ეს ბაღები დიდრონი ბაღები არ არის, ბევ-
რი იეოს თითო ბაღი, ერთის დღის მიწა, მაგრამ ვეღვან
აქა იქა სშირად შადრევნის აუხებია. შივა ზ შივ ლიმო-
ნის ზ ახელცინის სეები, დედამიწაში ამოსულები სე-
ივნებში გაშლილი წურილი ლოკოკინა თეთრად, რო-
მელიცა ბევრი მოიხივება ბოსფორის ნაპირებზედ, მაგ-
რამ ჭარამხანა ზ სულთანის სისიამოვნო ოთახები,
მეტად მშენიერია ზ მოსაწონი, ღირს მართლად, მოგ-
ზაურმა ეს ნახოს არც ერთს დიდს კაცს, არა აქვს ა-
სე მდიდრულად მოკასმული ოთახები მრთელს ევრო-
პაში, როგორც აქ ვნახე მრთელი სახლები დასატულია
სხუა ზ სხუა ნაირად, როგორც ჭერში, ისე კედლებ-

ზედ ოქროს ვარაყით დასვეადებულია; თვალს მოსტაცავს კაცსა. რაც მებილები ეოფილა საგანგებო, სულ გადაუზიდნათ სულთანის ახალს სასახლეში; აქ მხოლოდ დარჩომილა ზოგი ერთი კედლის საათები,

ქალების სამეოფი ოთახები ავრეთვე ცარიელი იქ დარჩომილია ჰოლებზედ კაბების რაღაც ნაჭერ ნაჭერი თითქოს მდგომურებს სასლი დაუცლიათ ღ ახალს სასლში გადასულანო, თითქმის ეველა ოთახებში მარმარილს ქვის აუხებია ღ ფანჯრებში მინები უსხედს ფერად ფერადი ჩუჭნ კვაჩვენეს ერთი მდიდარი ოთახი საიღამაც სულთანი, დილით რომ ეაფასა სვამდა ღ ეალიონსა სწევდა, უეურებდა სუეველა ქალებს ჰარამსანისას თვის ოთახში, თუ როგორ იცობდნენ ტანისამოსა, იმ ოთახითგან მრთელი ჰარამსანის ოთახები სჩანს ჩუჭნ გამოველით ამ სასლებითგან ღ თან არ გამოვიტანია, ის განკვირება, რასაცვ ვუიქრობდით.

სსგა და სსგა ამბავები.

ორი ანგლიჩანის მოგზაურობა ჩრდილეთის მხარეზე.

(თ ა ვ ი ა ნ თ გ ა ნ ნ ა ა ნ ბ ი ბ ი).

წარსულის წლის სექტემბრის თვეში, საშინელს სი-
ცხეში, სამს დღეს დაუდიოდი ტრიალს მინდვრებსედ ზ
ჩუჭნი თუნუქის ეუთი გავამსეთ სსჭა ზ სსჭა კვარის
იშეათის ჭია—ღუებითა, მაგრამ ეს საშოვარი ადვი-
ლად არ დაგვიჯდა, ამისთვის რომ მზის სსივები ცეც-
სლებრივ მკსნებარებით მრთელს სსეულს კვიწვამდნენ
ამას გარდა ღვინო, ჩუჭნი ნუკეში მკსაფრობის დროს
მეორეს დღესვე შემოგველია წარმოიდგინეთ ველარც
წეალი ვიზოვნეთ, რომ ის მაინც კვესვა, ამასათ-
ვის რომ მოვიქანცენით ცალკე დაღალულობისაგან ზ
ცალკე წუურვილისაგან ჩრდილს სომ სადა ვნასამდით
ღ მიველით ერთს ჯავს კვემ თავები წაუვავით,—ერთი

იქაური წინამძღობელი გუჟანდა, მოსამსახურედ, რომელსაცა ერქვა მარტენა ზ რომელიცა იყო აკადიის ქვეყნიოვან, ის გაგზავნეთ ეგება სანადირო მანც ემოვნა რამე; ის გვარწმუნებდა რომ ტყუილად რასაჭირო არის წავიდეო როდესაც რომ მალე შეკვდებით სანადიროდ იანკასა ღორსსაო; იმის ქვეყნის კაცნი თურმე ღორსს იანკას ეძახოდნენ ჩრდილეთის ამერიკანელებს, რომელნიცა თუძვა აკადიელები ძრეილ ემტერებოდნენ მანც ამათის ქვეყნისაკენ ბევრნი გამოდიოდნენ და სასლდებოდნენ.

მანც მარტენა წავიდა, იმას ჩუტნ მოველოდით თითქმის ერთი საათი, რომლის განმავლობაში სიცხე თან ზ თან უფრო ემატებოდა. ბოლოს ჩემი ამხანაგი მოთმინებისაკენ გამოვიდა.

— საუვირი დაუკარი შენი ჭირიმე ეგება მარტენმა ვაიგოს და დაბრუნდეს, მიიხრა ჩემმა ამხანაგმა კარლტინმა, რა მომაწოდა საუვირი ამასეჲ მეტი აღარ შემიძლიან; სიცხისა ზ წუურვილისაკენ ჰირი გამისმა

საუვირი მივიტანე ჰირთან მიხდოდადა მეკრა მსიარულის ხმით, მაგრამ ის ხმა არ გამოსცა, რაც ხმა მსიარულებას, მონადირეებს იმან გამოსცა, გრუ ხმა მგონია ამისათვის რომ იმ აუტენებულს ცხელს ჭყარსა მახედაც კი ძრეილ ემოქმედნა ეს ვერ იყო კარგი ნებანი

და რაღასაც უბედურებას მოასწავებდა; ჩუწნ ვიყავით ერთის დიდის ტყვის ზირას, რომელიცა იყო მარჯვნივ მხარესკედ და წინ კი გაჭიმული იყო თვალ უწდამი მინდორი, რომელსკედაც აქა იქ ჯექუფად იდგნენ ჯაგნარები სეები და ბალასი ისე ძაღლა გასრდილ იყო იმ მინდორსკედ, რომ როგესაც მიუდროდით ცსენებს მკერდსკედ ადგებოდა და სიარულსაც უძლიდა, მარცხნივ მხარესკედ იყო ნამუის სის ტყე სამს ვერსკედ იმას იქით კიდევ მინდორი, რომლის შიგა და შიგ იდგნენ მუხის სეები, აღმოსავლეთის მხრისკენ იდგნენ ურიცხვით წაბლის და ნესვის სეები; დიდი ტყე, რომელსკედაც ზემოთა ვთქვით მარჯვნივ მხარესკედ იყო ჩრდილოეთა.

ასეთი მშვენიერი სანახაუი იყო, რომ უკეთესი აღარ შეიძლებოდა, მაგრამ სიცხის ბული ისე ტრიალებდა რომ სულს გვიხუთვდა იმ მხრიდგან, საიდგანაც ქარი უბრაავდა, კორიანტელი ამოდროდა, რაღაცა მკორალოს ფერისა, თითქოს აგურის ქარსანებში რომ აგურსა სწომენ, იმისი კვამლია; ის კომლი მსწრაფის სიჩქარით გვიანლოვდებოდა; ბურუსი იქნა ჭაერში ჭ ეს ბურუსი თან ჭ თან სქელდებოდა; მსეს მოაკულდა თავისი ბრწეინვალე ფერი სხუები აღარ ჭქონდა ასე რომ ის მიემსგავსებოდ გაწითლებულს მთვარესა. ტყე სრულებით ბურუსში დაიმაღლა, ჭაერი შეიქნა მძიმე ასე რომ სუნთქვას გვიძლი-

და ეს კასაცეოლი სანასავი რომ ვნახეთ ერთმანერთს უეურობით ამხანაგები ზ ვგრძნობდით რადასაც შიშსა; რაც უნდა მაგარის გულის კაცო ეოფილიეო, უეჭველად შებინდებოდა.

— მოდი ერთი თოფი დაცალე, უთხარი კარლსტონსა, ჩემი ხმა ისე შეიცვალა, რომ ჩემის ხნისა მევე მიშინოდა.

კერლტანმა თოფი დაცალა, მაგრამ იმის ხმამ სრულებით ჭაერცი არცეი შეარხია ზ ერთო გამისკდა იმ თოფის ხმა ასე, რომ არ შემკრთაღან წელის ფრინველნი, რომელნიცა ორას საქენხედ ჩუწნხედ მოშორებით დაცურვილენ ზატარას ტბაში.

— ერთი შესედე ჩუწნს ცხენბს, მიოხრა კარტონმა თითქოს ჭკუითგან შეიშაღნენო.

მართლიდაც, ცხენები როგორღაც უცნაურად შეიშაღნენ. ისინი უურებსა ცკვეტამღნენ, ტრიალებღნენ, თვალებს აბრიალებღნენ ზ უკან უკან იეურებღნენ, იმ მხრისაკენ, რადგანაც ქარს მიჰქონდა კორიანტელი, ზ ცდილობღნენ აწევიტათ თოკი, რომ გაქცეულიეუნენ, რამღენიმე მინუტის წინ ცხენები ისე დაღალულები იეუნენ, ალაგითგან ვერ იძროღნენ, ახლა კი გაცხარღნენ ზ უნდოღათ გაქცევა.

— ჩუწნი აქ დაღგომა აღარ შეიძლება, სთქუა კარლტონმა.

— საით წავიდეთ?

— საითკენაც გაიწევენ ცხენები.

ცხენეაი ავესენით, აღვირები ამოვიდეთ თუ არა, შევსხედით, მაგრამ ისე გაკვიტაცეს, რომ თითქოს მრთელი თვის შესვენებულები არიანო ზ მრთელი მკლების ჯოგი მისდევსო. ისინი მიზბოდნენ ტბისაკენ, რამდენიც ტბას მივასლდებოდით, იმდენი თითქოს ისრდებოდა ზ დიდად გვეჩვენებოდა, როდესაც მივასლოვდით წინ დაკვსდა ლერწამი ამოსული ჩუჭნს გარაძემო მეფოდა სიჩუმი, თითქოს მრთელი გარემოება დამჩხულიაო, ხანდახან მხოლოდ გარეული ბატების ეივინი ისმოდა მაგრამ ეს ეივინიც რაღაც სამწუსაროს ხმაო მიემზგავსებოდა.

ეს რასა ნიშნავს? დაიფირო კალტონმა. სიცხე თითქოსო გვწვამს ზ ტანი კი მბრალათა მაქქს ეს რაღაც რამ მიუწდომლია! ღუთის გულისათვის ერთი კიდევ დაუკარი საუფირი.

მე მივიდე ჰირთან საუფირი ზ ახლა, არა თუ ერთე ხმა გამოსცა, ერთი მისხალი ხმა აღარ გამოსცა და იქვე ჰირთან ჩაქრა ეს ხმა, ჰაერი ისე ცხელი იყო ზ მკვნებარე, რომ ცხენებს ოფლი ზედ შეასმათ, წებოსავით გაუშეშდათ საცოდავი ცხენები ძლივსა სუნთქავდნენ ზ ბოლოს ენები გამოავდეს.

— ერთი შეხედე იქით მსრივ, მითხრა კალტინმა

რა კული გაიძვირა,

მე მივხედე იქითკენ, საითკენაც კული გაიძვირა, ღ ვნახე რომ ის გორისონტი, რომელიცა ეძრალის ფრად-მოჩანდა, გამოსცემდა რაღაც ქუსილის სმასა ღ რაც გვეჩვენებოდა კირიანტელად ღ ბურუსად, ახლა გვეჩვენა შავ ღრულად. ჩუჭნი ცხენები ეოველს საათს ფრთხილდნენ ღ მრთელის ტანით კანკალებდნენ.

ტბა უფრო დიდდებოდა ღ მინდორი ისეთს ბუდის სუნს გამოსცემდა, რომ წასვლა გაჭირდა ჩუენ დავაპირეთ უკანვე დაბრუნება რომ ტუეში ხეებს შევფარებოდით ქუსილის სმა ღორისონტიტგან უფრო ღ უფრო მოისმოდა; ჭყერი უფრო ღ უფრო იწვებოდა ღ შრებოდა ერთის სიტუვით ჩუჭნა ველაზავდით სუნთქვის დროს ცეცხლის ალსა ღ კვამლსა, რომელმაცა მოიცვა მრთელი ის გარემო მინდვრები. რის ეოფით დავაბრუნეთ უკან ცხენები ღ შემოუღექით ისევე იმ გსას რომელიც გსა გავივლეთ.

— ერთი უფრო რა აბზავია მითხრა კარლტონმა, ამ ერთის საათის წინ აქეთ რომ გამოვიარეთ, ეს ლერწამი ნედლი იყო ღ ჭკვარადა, ახლა სულ გამსმარა, სიცხისაგან.

მრთელი ის მინდვრები, სრულად გორისონტი ღ ტუე, შემოირტყა ბოლოთ, რომელიცა მსე გამოჩანდა ღამჯანსავით. უცებ. ამ ბოლში შორს გამოისმა სმა გასაოცებელი; ეს სმა ემზგავსებოდა რამდენიმე ათასის

გველის ერთათ წივილსა კვამლისაგან სული შეგვიგუბ-
და, გაგვიძნელდა სუნთქვა; მოთმინებითგან გამოსულნი
ცხენები, თავისთავად, უკანვე გატრიალდნენ ზ მიეცნენ
ჭენებით ტბასა, რა ტბას მივასლოვდით ზ რა შევძინ-
დით ცხენები ტბაში არ შეცვივნულიყვნენ, ჩამოვსდით
ზ მაგრა დავიჭირეთ ეს ცხენები, წითელი ფერი რომ
მოჩანდა გორისონტსედ შეილება სისხლს ფერად ზ
წამოვიდა ცეცხლის მდინარესავით ჩუწნკენ ლაწალუწის
ხმა მოისმოდა საშინელი. ბოლოს შევიტყუეთ თუ რა
ანბავიც იყო საშინელი ჭეშმარიტება ბოლოს გამოჩნდა
ჩუწნ თვალთ წინდა ერთათ შეუფერეთ.

მინდვრებს ზ ტყებს ცეცხლი მოჰკიდებია!

ამ დროს შეიქნა ოთხკუთხევი ხმაურობა; მრთელი
გარეული თხის ჯოგი გამოცვივდნენ ლელობითგან შე-
ცვივდნენ ტბაში; ისინი ისე იყვნენ წყალში, რომ მარ-
ტო თავები და უჩანდათ, და გვიუჩებდნენ ჩუწნ შებ-
რალებითის სასითა, თითქოს შეელან გველვეწებოდნენ
თვალებითგან ცრემლები მისდიოდათ ჩუწნ მივიხედეთ
კიდევ უკან და ვნახეთ რომ ცეცხლის სვეტები ინთქა-
ვოდნენ, რაც რამ სასედა ხვდებოდათ და მოეშურებოდ-
ნენ ჩუწნკენ ქარისაგან წამოღებული ალის სუნი, სულს
გვიხუთავდნენ და ტვინს გვხრუკამდნენ, ჩუწნ ცხადათ
ვარჩევდით საშინელის ცეცხლის გმხნებარებასა, რომე-
ლიცა თან ზ თან ედებოდა ტყე დრესა ზ მოისმოდა

ხეების ლაწალუწის სმა, ბოლოს ამ ცეცხლის სიცხოვ-
ლეს რომ ვეღარ გაუძელიათ; თვალები დახსუჭუთ.

ტოქი ისეთი სასტიკი იყო, რომ ტანისამოსი
ტანზედ შეგვეკრუსა; მაშინ კი ვეღარ შევიძაგრეთ ცხე-
ნები, შევვივდნენ ზ შევვიტაცეს ტბაში. ლელობმაგარს
რომ გვეხვია შექნა შრიალი. ვნასოთ გამოცვივდნენ
ათასობით ნადირნი, დათუები, მკლები მელეები, ზ სხუა-
ნი, რომელთაცა იგრიალეს ზ ჩაწვენენ კისრამდინ წ-
უალში, ისინი იუვნენ ჩუწნ კარშემო ოც ბიჯზედ მო-
შირობით. სრულებით არ ეშინოდათ ჩუწნი ზ ჩუწნც
ვისხედით წუალში, ცხენებთან ერთად; ამდენი ზირუტე-
ვნი ეძებდნენ დახსნას წელითა,

უცებ შემოგვესმა ძაღლის ეეფა.

— ურა დავიუვირე მე, ძაღლის ეეფის სმამოისმა
უეჭველი, სადაც ძაღლები არიან, იქ კაცებიც იქნებიან
ამას შემდგომს თოფების სროლის სმაც მოვიდა.
რამდენიმე ლაჯზედ ჩუწნსკედ მოშირებით ისროდნენ თო-
ბებს ზ ჩუწნკი ვერა ვხედავდით, კარეულნი ზირუტე-
ვნი ამ თოფების სმასზედ შეეშინდნენ, მაგრამ ალაგით-
კან ვერ იძურე ბოდნენ ჩუწნც იმ ზირუტეუებს შუა წ-
უალში ვიდრეით წელამდინ.

— ვინა ხართ? დაუვირეთ ჩუწნ

გავარდა კელმეორეთ თოფი, მაგრამ ძრიელ ახლო
ისე რომ ამ ბოლში, თოფის ცეცხლის ალიც დავინა-

ხეთ; ბოლოს სმაც შემოგვესმა, რაღაც ენაზედ ჩუქნ მამინვე მივხედით რომ ისინი იყვნენ აკადიელები, მესამედ რომ დაცალეს თოფები ზ ტუფიებმა უურის კვერდზედ გაკვირბინეს.

— შედექით, ნუ ისვრით აქ კაცები ვართ, დაიუვირეთ ჩუქნ

სინუძის შემდეგ შემოგვესმა ჰირუტუეური ხაწხარი ესროლეთ! ესროლეთ დაიუვირეს ვიღაცებმა,

— თუ თქუქნ ისროლეთ, ჩუქნც კესვრით უპასუხეთ ჩუქნ

— ეგ ვინ არის მად, რომ ბმანდება, სთქუა ვიღაცამ იქიდან, — ესროლეთ ზ მოკალით ძაღლივით!

ეე ჰო, ეკენი მხუერაზნი? არიან, როგორცა სჩინს ესროლეთ ზ მოკალით, რისთვის მისულა ჩუქნ მინდორზედ? დაიძახა მეორე სმამ.

თქუქნა ხართ მიხესნი, უპასუხე მე, ზ მოკალით, რისთვის მისულა ჩუქნ მინდორზედ? დაიძახა მეორე სმამ.

— თქუქნა ხართ მიხესნი, უპასუხე მე ზ დაუმიხნეთ თოფები,

— ეი შედექი! ვინ არის მანდ? ვიღაცამ დამიძახა ჩუქნს უკან.

— თოფები დაკარგეთ მანდედან, თორემ ორივეს დაგზოცავთ, სთქუქნს უკანითგან ოთხმა, თუ ხუთმა კა-

ცმა ერთად.

ოჰ, ოჰ, ეგენი სომ ამერიკანელები არიან, დაიძახეს აკადიელებმა.

— უფალო კარლტონ, ეგ შენ? დაიძახა ერთმა მცნობმა.

— მე ვარ, მე, უნასუსა ჩემა ამხანაგმა.

ლოდკა მოცურავდა ჩუენსა ზ ჩუენ წინააღმდეგის შუა, რა გამოვიდა ვეამლითვან, იმ ლოდვაში იჯდა კარლტონის მსახური ბიჭი, ერთის მინუტის შემდგომს ცაღლის მხრივ ამ ლოთკითვან გამოსულნი ოცნი აკადიელები შემოგვეხივნენ ზ მეორეს მხრით ამერიკანელები.

უნდა გითხრათ, რომ როდესაც აკადიელებმა შეიტყეს მანღრებს ზ ტუუებას სიცხისაგან ცეცხლი მოეკიდა, იცოდნენ ბევრნი ჰურუტეუნი თავის დასახსნელად შეეპარებდნენ ტბას, წამოსულიყვნენ სანადიროდ; ამ ახრით მოსულიყვნენ ამერიკანელებიც, რომელნიცა დიდნი მტერნი იყვნენ აკადიელებისა.

— აბა, უცხო ქვეყნელო, უთხრა ერთმა მდიდარმა ამერიკანელმა კარლტონს, ჩუენ გამოგვეყვებით, თუ აკადიელებსა?

თუ — მეგობრები ხართ ზ არა მტერნი.

— მეგობრები ვართ, მიუგო იანკიმ, რა გაიქნია თავი, გეტუობათ თქუენში მეგობრობა ადვილი ყოფი-

ლა, ჩუწნ რათ ვიქნებით თქუწნი მეგობარი, მაგრამ თუ გამოგვევებით, მიბძანდით.

— მე შევხვდი მაგათ გსახუდ, სთქუა კარლტონის მსახურმა მარტენმა, ზ რა უთხარი ღვინო ზ საჭმელი შემოგაკლდათ, წამოვლენ საჭმლის მოსამეველებლად.

— გეტუობათ ჩუწნი მინდვრების თვისება არ იცით? გვეითსა ამერიკანელმა.

— სრულებით არა საუფარელო მეგობარო, მიუგომა

— მე გითხარით თქუწნი მეგობრები არა ვართ მე-თქი, მაგრამ თუ გვეწვიენით, სტუმარი მოუვარნი ვართ. ისინი ხოცავდნენ შეუბრალებლათ ნადირსა, რომელნიცა ცეცხლის შობიდ ტბითგან ვერ გამოდიოდნენ,

— ჩუწნ გამოგვევებით თქუწნ, უთხარი ამერიკანელს, მხოლოდ ჩქარა მოვმორდეთ ამ ცეცხლის გარემოებასა.

— ტბის წვალი, შეცხელდა, ისე რომ აღარც იქ შეიძლებოდა დგომა. მართლად ზ, დრო არის ჩქარა წავიდეთ ჩუწნის ნანადირევით, თორემ წვალი გაცხელდა ზ საქმე გავვიჭირდება, სთქუა იმავე ამერიკანელმა

ჩუწნ აგვიყვანეს სველები ლოტკაში, სადაცა დავუცით ლოდკის ძირში ზ გულს შეგვიდონდა.

სსუა და სსუა ამბავი.

ორი ანგლიჩანის მოგზაურობა ამერიკის ჩრდი-
ლოეთის მხარესად.

(თ ა ვ ი ა ნ თ გ ა ნ ნ ა ა ნ ბ ო ბ ი).

როდესაც გრძნობაში მოველით, ვნახეთ რომ ვუყა-
რენით ლოდკის ძირში, რომელიცა მიუახლოვდა ტ-
ბის ნაპირსა, ბებერი ამერიკანელი წინ გვიდგა, რა
ეჭირა ხელში ერთი ბოთლი არაუი და კვაწოდებდა ს-
ტაქანსა არაუმა მომაცოცხლა მე, ფესხედ წამოვდექი
და მივიხედ მოვიხედე.

ჩუენ წინ იდგა თვალ უწდომი ვრცელი ჭაობი,
რომელსედაც ამოსულნი იუენენ კვიპაროზის ხეები, უ-
კან ტბა, რომელსაც გადჭაკროდა კირიანტელი, ცეცხ-
ლის ალი მიჩანდა შორიდან სვეტებათ რომ ადიოდა
ჭაერში.

— წავიდეთ, სთქუა ამერიკანელმა, მზე საცაა ჩავა
 ზ კზაა გრძელი კვიძეკს.

— რომლის მხრისკენ უნდა წავიდეთ?

— აი, ამ კვიზაროზის ჭაობისაკენ, მოკვიგო მშვი-
 დობიანათ იანკომ.

— მე რე ცხენები? ვკითხე მე.

— ესენი ამაღამ აქ დარჩებიან, ერთს კაცს მოუყე-
 ნებთ, დელობით გამოიკვიებიან ამაღამ უეჭველად წვიმა
 მოვა, ხვალ იმ ჭაობს გარს მოვილიან, ფეხებს არ დაი
 წომენ ხვალ ცხენები, რადგანც ცეცხლი ჩამქრალი იქ-
 ნება ზ ხვალ თქუწნი ცხენები თქუწნვე მოგერთმევიან.

რამდენიც მივასლოვდი ჭაობს, დავრწმუნდი, როე
 იმასედ სიარული არის გსით არ შეიძლებოდა. ვძებნი-
 დი, მენახა ბილიკი მშრალი ჭა სომ არ იყო, რომ
 გაკვევლო, მაგრამ გზა არსად არა სჩანდა, ვეელვან
 ფეხები იფლებოდა ზ ვიფიქრე რომ იქ სიარული შე-
 უძლებელი იყო.

— განა ბილიკი არის სადმე? ვკითხე მე ამერიკანელს.

— გზაო? საზიხლათ დაიფვირა ამერიკანელმა, თქუწნი
 ხომ არა კკონიათ, რომ ლონდონის ბულვარსედ გა-
 მოსთელხართ სასეიროთ. აი, გზა შექმნილი თვითან
 ბუნებისგან.

ეს სიტყუა რომ იძლევა გადაჭსტა ერთს წამოქ-
 ცეულს კვიზაროზის ხეხედ, რომლის ქვემ იყო ტალახი

— აი ისეც თქვენი ბილიკი გაიმეორა იმან.

— მას ეგ არის რაღა, ამაღამ აქა ვრჩებით & სვალ ჩუქნის ცხენებით მოუვლია სსუა გზივ? უთხარო მე, სად არიან ცხენები?

— როგორც თქუქნი ნება იუოს, მითხრა მოხუც-მა ამერიკანელმა, & ჩუქნი კი წავალთ ამ ჭაობსედ. მაგრამ თუ ლეობა არა ჭამეთ ამაღამ თქუქნი ცხენებთან, მაშინ სვალამდინ მძივრები იქნებით,

— რისთვის? ფრინველები აქ ბევრნი არიან, ჩუქნი დაფხოცავთ გარეულ ფრინველებს.

— რასაკვრელია ფრინველებს დახოცავთ, მაგრამ მარტო ეგ არ არის საქმე, თუ უმად არა სჭამეთ, როგორცა სჭამენ ინდოელები თოთხმეტ ვერსსედ ერთს მტკაველს მბრალს მიწის ვერ იშოვნით, რომ ამისთანა საზოგადოებაში ჩავარდით ცხადათა სჩანდნენ რომ ესენი ის მამულების ჰატრონები იუვნენ, რომელნიცა მიადიან & სასლდებიან ღთაფრობის ნება დაურთავად; როგორც ბოლოს შევიტყეთ თურმე არც ღვთის შიში აქავთ არც კაცისა, მხოლოდ ერთი იმედი აქუსთ თავანთ იარაღისაგან & ცულისაგან, მამულის საკუთრება ამათ არაფრათ მიანჩიათ, ვინც ვის მოერგვა წართმევს ერთის სიტყვით ესენიც ისეთივე ჰირუტყვები არიან, რა ჰირუტყვნიც არიან ინდოელები.

იანკო, რომელიცა იუო ამ საზოგადოების თავი,

იყო აქაც ამათი წინამძღვარი; ის იქნებოდა სამოციან
წლისა, მაღლის ტანისა იყო, გამსღარი, ჭ მეტად
ხელღონიერი; ჰირის სახეც სუსტი ჰქონდა, ცხვირი
ნისკარტი თავსედ ეხურა ლერწმის შლიაჰა, ეცვა ტუ-
ვის შალვარი ჭ ტუავისავე კაბა, თავისის ტუავის ქამ-
რით, რომელზედაც ეკიდა დიდი ხანჯალი. იმის ამსა-
ნაგებსაც თითქმის ისე ეცვათ.

—სად არის მარტენ? ჰკითხა კარლტონმა.

ამერიკანელმა დანახვა იქითი მხარე, საიდანაც კვამ-
ლი მოჩანდა ჭ დაუმატა

—იქ დარჩა, თავის, ერთ ქვეყნელებთან, მე მკო-
ნია, იმათ ჯოჯოხეთური ნადირობა გაათავეს, თოფის
ხმა არ ესმის.

—მაშ ჩუტნც იმასთან წავიდეთ, სთქუა ჩემა ამ-
ხანაგმა სად არიან ჩუტნი ცხენები?

მე მიკვირს, სთქუა ერთმა ამერიკანელმა, ამ უც-
ხო ქვეყნელმა თითონაც არ იცის რა უნდა, თქუტნი
ცხენები აქედან შვიდს ვერსზედ იქნებიან ჭ თავის უფ-
ლად ბალახსა სჭამენ, ან თქუტნი რათ გინდოდათ რომ
ლოდვანეთ მიგვება ჭ მოძიებები წამოკვეტანა? იმათ ერ-
თი კაცი მოუყანეთ, რომელსაცა ჰქვიან შეჯი.

—მერე რას უხავს ის?

—მერე იმას უხავს, რომ როდესაც ცეცხლი ჩა-
ქრება, ჭაობს გარს მოატარებს ჭ ისე მოიყვანს შინა.

— ჩვენ მიგუფებით თქუწნ, საითკენაც თქუწნი ნე-
ბა იუოს იქით წაკვიუვანეთ, უთხარი მე.

— აი, ეკ კარგი, გვიპასუსა მოსუცებულმა ამერი-
კანელმა რომელიცა მიუბრუნდა ერთს თავის კაცებთა-
განს ზ განაგრძელა, — ჯოლ! სადა გაქვს ჭრაკი? დროა
ანთო.

— ჭრაკი? ვკითხე მე.

იანკომ შემოხდა ზ თითქოს უნდა ეთქვა. რა შენა
საქმეაო ბოლოს მითხრა; სამასი წლის სიცოცხლე შუ-
ბლზედ გეწეროს, ამ ჭაიბზედ უჭრაქოდ რომ გაიარო, ერთს
წუთის სიცოცხლესაც ნუღარ მოელი მაშინაო.

ჯოლმა, მიიღო ჭრაქი, სქელ ზატრუქიანი, იმან
ეს ანთო ზ დაიჭირა კელში, მეორემ მოგლიჯა გამ-
ხმარი ლერწამი, შეკრა კონებათ ზ ამას მოუკიდა ცეც
ხლი, ორი იმ ამერიკანელნი წავიდნენ, ლოდგახედ დას-
ხდნენ ზ ისე მიდიოდნენ; მე, კარლტონი, მოსუცებუ-
ლი ამერიკანელი ზ ერთიც კიდევ ამერიკანელი დაფრ-
ხით ჯაიბში.

— მომეფეთ ზირ ზ ზირ მე, მაგრამ სიბრთხი-
ლით, რაო, რატომ აგრე მოდიხართ, ფესებ ქვეშ კვერ-
ცხები სომ არ გიწევიანო, — ანობდა მოსუცებული ა-
მერიკანელი; ჯონტას უკან მისდევ ზ თვალ ეური კარ-
გათ ადევნე ვინიცობაა ერთ ერთი ფილბოდეს ლაფში
მაშინვე ამოათრე, მინამ ეელამდინ ჩაიფლობოდნენ,

თორემ ეშმაკიც ვეღარ უძველოს მერე.

ამ სიტყვებზედ შიშის ოჟღმა გადაგვეკრა, მაგრამ მეტი რომ გზა არ იყო, უნდა გული გაგვემაგრებინა და მივეუბნათ.

როდესაც რომ დავადექიდ გზასა, მაშინ დავრწმუნდით, რომ ჭრახვი მართლათაც და საჭირო იყო სრქველს კვიპაროზის ხეების ისეთი გრძლად ტოტები გაედგათ, რომ დაებურა ჭაობი ქორგასავით და მიწის ჩამოშვებოდნენ, დაბურულნი. იმის ქვეშ რა საკვირველია მეტადრე ღამე, მეტი სიბნელე იქნებოდა, ჭრახვი გვინათებდა წინ და იმის შუქს მივსდევდით ისეთი ჰანანაქების და სიმურხლის სუნი ტრიალებდა, რომ სულს კვიგებდებოდა.

--ღიას, ღიას ლულულულებდა ჩუქნი წინამძღომელი; ამა ერთი ღამე მათარე ამ ჭაობში, ისეთი ცხელება შევიდგება, რომ თავის დღეშიაც აღარ გამოვა შენი ჯანითგან.

მიიღანაჩაყებოდა თავისთვის და მიდიოდა, რომელსაც რაც ძალი გვექონდა ჩუქც მივდევდით; თუ რომ; თუ რომ მიწის წამოქცეული ხე შესვდებოდა ჯერ ჭრახვს მიანათებდი ფხით გასინჯავდა და მერე ისე დაადგამდა და გადავიდოდა მიუწდომელია, თუ როგორის სიუოჩაღით გადადიოდა და მიდიოდა, ამ ლაფის ზღვაზედ, ცხადათა სჩანდა რომ ის შეჩვეული იყო და რამდენ-

ჯერძე ეოფილ იყო თავისის ამხანაგებითა—

—მომევეით ახლო, სთქუა იმან ბ ეცადენით სუბუქად ივნეთ, როგორც შეშვენით ანკლიჩანებს. სუნთქვა შეიკავეთ ბ . . . ეს რა ხე არის. . . . მოძინეთ აქეთ!

ეს ხე უცებ შეიძრა ბ ბებური ანკო; ასე დაიწია უკან და მეცა, რომ კინაღამ ლაფში გადამაქცია.

—ეე, ჩემო საუჭარელო, კინაღამ არ მომვარდი! როგორ იფიქრე, მოგეტყუებინა, ჰატოისანი კაცი, სთქუა იმან, რომელიცა არცკი შეპკრთალა.

—რა იყო? მეკითხე მე.

—არა ფერი: ნიანგია; აი კიდევ, იწევა ჩემკენ, სთქუა მოხუცმა ბ ამაიძრო გრძელი სანჯალი,

ნაცვლად წამოქცეულის სისა. ვნახეთ რომ თავი აიწივა ბ წამოვიდა ჩუწნკენ საშინელი ბ გასაოცებელი ნიანგი მე მაშინვე თოფი მოვიმარჯვე, მაგრამ ამერეკანელმა არ გამიშვა.

—არ ესროლა, მითხრა იმან დაბალის ხმით: თავის დღეში თოფი არ უნდა დაცალოს კაცმა, მინამძრიელ არ გაუჭირდეს, ჩუწნ უთოფოთაც იოლათ წავალთ ერთი სომ არა ვართ აქა, რამდენი შენი ვართ. სანჯალითაც მოუკლავ მე ამას.

როდესაც რომ დაალო ამ ნიანგმა ჰირი ბ უნდოდა ეს ამერეკანელი ჩაენთქო, ელვასაყით მივარდა ბ

ელვასავით დასცა სანჯალი თვალში ნიანგმა ამოუტე-
ვა საშინელის სმით ღრიალი ზ დაუწყო ჭაობს გუ-
ლით ცემა, რომლითაც გწუნწკლავდა ლაფითა.

—აი ჩემო მეგობარო, ერთი კიდევ ინებე, ერთიც
ანობდა ამერიკანელი ზ უხესავდა თოფსა ისეთის სის-
წრაფით, რომ გაკვრეებულები უეურებდით რა ზირები
დაგველო, ნიანგი მოგვდა ზ გადაიხსლარტა ლაფში.
ბებერმა ამერიკანელმა გაიწმინდა სანჯალი ზ აქეთ ი-
ქით იუურებოდა, თითქოს რაღაცას დაეძებდა.

—მე მასსოვს რომ აქ ერთი ხე უნდა ეგდოს; აქ
ბევრჯერ გამომივლია,—ჰო აგერ ექვსი ბიჯზედ მო-
შორებით.

ამ სიტუვასზედ გადახტა იმ ხეზედ,

—ნუ გადახტებით, შეუევირე მე რომ დავინახე ხე-
ტებოდა, წინ წყალი მოჩანს, არ ჩავარდე, მე ვხედავ
ჭორაჭის ბუქსედ ელვას.

წყალიო? აქ რა წყალია? წყალი კი არ არის, გა-
ველია, ოჰ ზ, აბა გადმოსტით

მე ვერ ვხედავდი გადახტომასა; მრთელს ტანში უ-
რუანტელმა დაშიარა გადახტამ ძნელი არ იყო, მაგრამ
ის ალაგი უარდა საშინელად ზ სავსე იყო შსამიანის
ცველებით.

—ჩქარა ნუ შედექით! გვეუბნებოდა წინამძღვარი.
დაჭირებამ ძალა მოკვიმატა, მე შევედექი ხეზედ;

რომელიცა თან ზ თან ტალახში იფლებოდა ზ კადა-
სტი; კარლტონიც გადმოხტა.

—კარგი, კარგი, სთქუა ბებერმა, ნუ გეშინიანთ
ორი თუ სამი ალაგი კიდევ შეგვხდება ამისთან.

ჩუტნ გაწიეთ წინ, მივდიოდით დიდის სიბრთხი-
ლით, ფეხის დადგმით ჯერა ვსინჯავდით ქვეშ რა ი-
ყო ზ მერე ისე ვაბიჯებდით, კვიპაროზის ჯაობის საფ-
ლელი თორმეტი ვერსი იქნებოდა

—მგონია აქ ბილიკი მიხდევს, ვუთხარე მე ამი-
სათვის რომ. . . .

—სუს! მიმიგო იმან ჩუძის ხმით: გაჩუძდით. თუ-
სიცოცხლე გინდათ არც ერთი სიტყუა არა სთქუა რა
მინამ ხმელეთსედ გავიდოდით ნუ უეურებ შესამიან გვე-
ლებს შემომდიეთ. მითხრა მე რომ ნახა ულს მოდ-
ვინებით ვსინჯავდი გველებსა, რომელნიც ფეხებ ქვეშ
იწვნენ ერთი მეორესედ გადახვეულები.

(ზოგი შემდექ იქნება).

3/75

1872 წელსა.

„ცისკრის“ დაბარება შეიძლება ამ სახით:
ტფილისში, ადგილობრივ კავკასიურულად თუ კავკასიურულად, 8 მანეთი.

რედაქცია იმყოფება კუკიის სიღმედ, შირსოვეის
შენობაში, მარტირეზიანის სტამბაში. ქ. ტფილისში.

ვისაც ჟურნალი დააკლდეს ზ თავის დროზედ არ
მიერთოს, უმოწილესად ითხოვს რედაქცია, მაშინვე
აწნობოს ამ ადრესით:

„ცისკრის“ რედაქტორს ი. კერესელიძეს, ტფილისში.

Дозволено Цензурою. 30 Мая. 1872 г.